

BELEIDS-, WERK- EN ACTIVITEITENPLAN VOOR HET JAAR 2022 EN VOOR HET JAAR 2023

Stichting Nobilis, Lange Akker 24, 8431 PG Oosterwolde

Fiscaalnummer 8161.75.871

Inschrijfnummer Handelsregister KvK 41003933

Samenstelling bestuur conform uittreksel Handelsregister, zie ook het overzicht in het jaarverslag 2021.

Doelstelling

Het bestuur van de Stichting Nobilis richt zich in het beleids- en werkplan 2022 en 2023 op het aanscherpen van de uitvoering van de doelstelling. De doelstelling ligt vast door de statuten: **de stichting Nobilis stelt zich ten doel – zonder winstoogmerk – en binnen het gebied van Oost- en Weststellingwerf – op het terrein van regionale, nationale en internationale cultuurprojecten te stimuleren die zonder deze steun moeilijk realiseerbaar zijn, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.**

De nadruk in het handelen van het bestuur is en blijft gericht op het begrip *moeilijk realiseerbaar*. Het bestuur wenst geen projecten over te nemen van bestaande instellingen of van marktpartijen. Het bestuur keurt projecten en werkzaamheden alleen goed als zij aan het criterium *moeilijk realiseerbaar door anderen* voldoen. Soms kan het zijn dat samenwerking geboden is met een andere partij omdat een project de eigen financiële spankracht te boven gaat of dat een activiteit (bijvoorbeeld een tentoonstelling uit de collectie) in een andere instelling georganiseerd moet worden of wordt.

Uitvoering doelstelling

In de statuten van 21 februari 1991 is ook vastgelegd op welke wijze de Stichting Nobilis inhoud en uitvoering moet geven aan haar doelstelling:

- a. het zelf uitgeven of doen uitgeven van publicaties op het terrein van de letteren en de beeldende kunst;
- b. het ondersteunen van tentoonstellingen;
- c. het beheer van de collectie grafiek in Nederland van de Bulgaarse kunstenaar Peter Lazarov.

Toelichting

De collectie grafiek onder punt c is sinds de eigen huisvesting van de Stichting in 2014 flink uitgebreid en dat geldt ook voor de kunsthistorische bibliotheek met een zekere nadruk op prentkunst en grafische technieken.

Ook zou toegevoegd kunnen worden dat er in de huisvesting mogelijkheden zijn voor lezingen, workshops en cursussen.

Vergoedingen aan bestuursleden

Het bestuur kent ook in 2022 en 2023 geen vacatiegeld toe aan zijn bestuursleden en ook geen reiskosten, behalve als bestuursleden in opdracht van het bestuur een reis moeten maken, maar dan tegen 19 eurocent per kilometer of op basis van de vergoeding kosten openbaar vervoer. Kleine onkosten als postzegels, het maken van fotokopieën enz. kunnen wel vergoed worden.

Vermogen

Het eigen vermogen daalde in 2018 van € 480.072,- sterk maar klimt weer enigszins op. Het eigen vermogen is € 120.374,-- op 31 december 2021. Dat heeft te maken met de eenmalige afwaardering van de kunstcollectie naar € 1,-- op aanraden van de directeur van de Museumfederatie Fryslân. De kunstcollectie kan nimmer ingezet worden als dekkingsmiddel omdat de collectie niet vervreemd kan worden. De jaarlijkse waardering van schenkingen in het kader van de culturele ANBI-status van de Stichting Nobilis blijft zichtbaar in de jaarcijfers.

Bij opheffing

Bij opheffing wordt volgens de statuten het batig saldo besteed overeenkomstig het doel van de Stichting artikel 12 lid 6, de kunstcollectie van de Stichting wordt overgedragen aan het Rijksprentenkabinet van het Rijksmuseum Amsterdam, waarbij is afgesproken dat de collectie chalcografie in zijn geheel overgaat naar het Rijksprentenkabinet. Vervreemden of afstoten van deze collectie is niet mogelijk. De prenten en boeken die niet opgenomen worden in de collectie van het Rijksprentenkabinet worden in overleg met het Rijksprentenkabinet en met de schenkers of hun nagelaten betrekkingen geschonken aan andere musea in binnen- of buitenland of gaan terug naar de schenkers of hun nagelaten betrekkingen.

Het bestuur realiseert zich dat door groei van de collectie sinds 2014 zodanig is dat de collectie van de Stichting Nobilis te omvangrijk is om van het Rijksmuseum te verwachten dat zij hun beloften na kunnen komen. Het houdt in dat het bestuur de komende jaren niet alleen de collectieregistratie op orde moet hebben, maar ook een eigen collectieplan moet ontwikkelen.

Werkzaamheden

Voordat de specifieke voorgenomen werkzaamheden van 2022 en 2023 worden vastgelegd geeft het bestuur een korte toelichting op datgene dat in de dertig jaar van het bestaan van de Stichting in hoofdlijnen is gerealiseerd. Dan wordt het verband tussen a, b en c ook duidelijk.

In de aanvangsjaren van de Stichting is begonnen met de opbouw van de collectie grafiek, met name die van Peter Lazarov, die toen als vluchteling-kunstenaar in ons land woonde. De verwerving en deels aankoop van de collectie mondde in 1991 al uit in een reeks tentoonstellingen en in de publicatie van het boek *Het labyrint in zwart en wit. Houtgravures van Peter Lazarov*. Het betrof het werk van Peter Lazarov tot en met 1991.

Daarna heeft de Stichting Nobilis dertig jaar lang werk verworven en aangekocht van de graficus Lazarov, met name de kunstenaarsboeken en grote, vrije prenten. Verder heeft Peter Lazarov alle ontwerpen van prenten geschonken aan de Stichting Nobilis. En tientallen tentoonstellingen zijn er van zijn werk georganiseerd. In 2011 is dat uitgemond in een grote, afsluitende overzichtstentoonstelling in Oldeberkoop (Ooststellingwerf) ter gelegenheid van 40 jaar Open Stal en uitgemond in een grote studie en overzichtsboek geschreven door Pieter Jonker over de periode 1991-2011 onder de titel *De prentkunst van Peter Lazarov*.

Het bestuur heeft zich na de aanvangsjaren (Peter Lazarov heeft sinds 1996 de Nederlandse nationaliteit) toegelegd op de verwerving van een bredere collectie Nederlandse grafiek. Naast de prenten vooral ook de unieke collectie houtblokken en koperplaten, waarin prenten gegraveerd worden. Deze collectie is de grootste in Nederland museumland, telt ruim 4000 stuks. Merendeels bevinden de prenten van deze blokken en platen zich ook in de collectie van de Stichting Nobilis. Het bestuur legt zich toe op de bestudering en beschrijving van deze collectie, voordat de collectie misschien ooit eens wordt overgedragen aan het Rijksprentenkabinet van het Rijksmuseum Amsterdam. Het bestuur verzorgt ook bruiklenen uit deze collectie voor tentoonstellingen met een educatieve doelstelling.

Collectiebeleid

Het werk van een aantal Nederlandse grafici vormt de spil van de collectie. Het gaat met name om (delen uit) kunstenaarsnalatenschappen, te weten

- Ank Spronk-Feenstra (Lochem)
- Ap Sok
- Cornelis Labots (Antwerpen/Amsterdam)
- Fred Koot (Eindhoven)
- Henk Blokhuis (Almelo)
- Henk Hester (De Wilp)
- Herman Gordijn (Amsterdam)
- Herman Gordijn (Amsterdam/Terschuur)
- Horsthuis
- Jacques Benoit (Vorden)
- Jan A. Deodatus van Terschelling
- Jan A. Verbruggen
- Jan Battermann (Amsterdam)
- Jan P.C. van Doorn (Nijmegen)
- Jeanne Bieruma Oosting (Almen/Amsterdam)
- Johannes Mulders (Oosterstreek)
- Joost Schmidt (Engwierum)
- Karel Wetselaar (Krommenie)
- Kuno Brinks (Amsterdam)
- Lou Strik (Amsterdam)
- Pam G. Rueter (Amsterdam)
- Sierd Geertsma (Appelscha)
- Theo Elfrink (Nijmegen)
- Theo Kurpershoek (Amsterdam)
- Toon Wegner (Orvelte)
- Wim Zwiers (Amsterdam)
- Dirk Kerst Koopmans (Balk) (bruikleen)

En omvangrijke ensembles van prenten van nog levende grafici

- Aldrik Salverda, Kiel-Windeweer
- Anneke Kuyper (Haarlem)
- Antje Veldstra (Groningen)
- Cees Andriessen (Apeldoorn)
- Erik van Ommen (Vries)
- Grietje Postma (Drachten)
- Jan van der Meulen (Burgum)
- Jan van der Pol (Amsterdam)
- Kea Homan (Assen)
- Kees Slegt (Amsterdam)
- Manuel Kurpershoek (Nijmegen)
- Paul Damsté (Arnhem)
- Peter Kooij (Zutphen)
- Peter Lazarov (Groningen)
- Peter O. Gerrits (Roden)
- Reinder Homan (Bakhuizen)

- Siemen Dijkstra (Dwingeloo)
- Tom Thijsse (Muiden)
- Wijke van der Bij (Grou)
- Wim van der Meij (Zutphen)
- Wim Zurné

Daarnaast richt de Stichting Nobilis zich op het werk van de beeldhouwer en medailleur Guus Hellegers (1937) uit Steggerda. En op dat van de keramisten Hannie Mein (Vinkega) en Peter Hiemstra (Oldeberkoop).

Naast aankopen en schenkingen aan de collectie is het vooral de bedoeling dat het werk in tentoonstellingen aan een breed publiek wordt getoond en dat er nadere studie naar het werk wordt gedaan uitmondend in publicaties. Het uitgeven van publicaties is een moeizame zaak. Uitgeverijen in Nederland met kunstboeken in hun fonds, vragen zulke grote subsidie- en sponsorbijdragen dat het bestuur van de Stichting Nobilis daar nooit aan kan voldoen. Er is voor gekozen het uitgeven van publicaties, die bijdragen tot de bekendheid van de collectie, in eigen beheer, in kleine niet-commerciële oplagen (500-700 stuks) te verzorgen. Dat is dus ook de samenhang tussen eerder genoemde a, b en c.

Huisvesting van de collectie

De collectie bevindt zich sinds maart 2014 in een eigen huisvesting: Zuideinde 26b, 8428 HE Fochteloo. In 2019 is het overleg begonnen over een bescheiden uitbreiding van de huisvesting, vanwege de groei van de collecties. Gedacht wordt aan een uitbreiding 80 vierkante meter en aankoop van een stukje grond van de buurman.

Dagelijkse leiding

Het dagelijks bestuur bestaande uit Dr. Peter O. Gerrits (voorzitter), Beint Koopstra (secretaris) en Pieter Jonker (penningmeester) is ook belast met het dagelijks beheer. Zij zijn allen op dinsdag en donderdag aanwezig

Vrijwilligers

De werkzaamheden worden uitgevoerd door een dertigtal vrijwilligers.

Openingstijden

Jaarlijks zijn er in principe vier tentoonstellingen en daarvoor is het centrum in Fochteloo op donderdag- tot en met zondag van 13.30 – 16.30 uur geopend.

WERKPLAN 2022

Tentoonstelling Peter Lazarov tekent collega's met workshops en een lezing.

van 5 februari tot en met 27 maart 2022 in het centrum voor prentkunst in Fochteloo.

Peter Lazarov tekende verspreid over een lange reeks jaren in opdracht vijftien grote portretten van bekende prentkunstenaars. Naast elk portret komen twee of drie werken van de betreffende kunstenaar te hangen.

Bij de expositie verschijnt een vier pagina's tellend Eerste tentoonstellingsbericht 2022.

In de laatste week wordt hij ingevlogen van het buitenland voor het geven van workshops in Fochteloo en een lezing op vrijdagavond 25 maart 2022 over zijn werkzame jaren in China. Maandag 21 maart en dinsdag 22 maart workshop houtgravure. Minimaal twee maximaal acht deelnemers.

Donderdag 24 maart en vrijdag 25 maart workshop mokuhan (Japanse prenttechniek). Minimaal twee maximaal acht deelnemers.

Tentoonstelling De prentkunst van Ank Spronk-Feenstra tot en met maart 2022 in Museum MAS in Vorden.

Stichting Nobilis beheert de ateliernalatenschap van deze prentkunstenaar. De Stichting gaf al eerder een publicatie over haar werk uit. Zo'n complete tentoonstelling verzorgen draagt bij aan de landelijke bekendheid van Stichting Nobilis.

Tentoonstelling Jeanne Bieruma Oosting en de prentkunst met tal van randactiviteiten.

Van 9 april tot en met 21 augustus 2022 in het centrum voor prentkunst in Fochteloo

Vier musea en een centrum voor prentkunst (Fochteloo) zijn uitgenodigd om elk gedurende dezelfde periode een tentoonstelling te verzorgen met werk van Jeanne Bieruma Oosting. In Fochteloo zal gekozen worden voor de prentkunst van Bieruma Oosting en van haar naaste vrienden met wie ze vaak exposeerde. Er zullen 200 objecten getoond worden, die allemaal uit het eigen stichtingsbezit komen.

Bij de tentoonstelling verschijnt een begeleidend boek van 240 pagina's en in een oplage van 950 exemplaren, dat door de Stichting Nobilis wordt uitgegeven. Het boek wordt geschreven door Peter Kooij en Pieter Jonker van de Stichting Nobilis.

Er zal een grote, landelijke publiciteitscampagne georganiseerd worden. Tweewekelijks overleggen de musea met elkaar.

De opening van de tentoonstelling in Fochteloo op 9 april 2022 zal verricht worden door mevr. dr. Jolande Withuis, die in november 2021 een biografie over de kunstenares liet verschijnen.

Er worden ook randactiviteiten georganiseerd

Zaterdag 18 juni wordt vanuit het centrum een culturele bustocht georganiseerd naar de Achterhoek met o.a. bezoek aan de twee tentoonstellingen daar.

Er zullen in Fochteloo op 14 april, 19 mei, 16 juni, 21 juli en 11 augustus lezingen met PowerPoint worden gehouden onder de titel Jeanne Bieruma Oosting en haar vrienden en er wordt een rondgang over de tentoonstelling gemaakt.

Drs. Peter Kooij en Pieter Jonker verzorgen ook een lezing met PowerPoint over Jeanne Bieruma Oosting en de prentkunst. De lezingen worden gehouden op

21 april in de Bibliotheek in de Broederenkerk in Zutphen

27 mei in Museum STAAL in Almen voor de Vrienden van Museum Henr. Polak Zutphen

19 juni in Museum Maassluis

23 juni in Museum STAAL in Almen

14 augustus in Museum Dr8888 in Drachten

17 september in het dorpshuis in Almen voor de Vrienden van Museum STAAL

19 januari 2023 in het dorpshuis in Almen voor de Landbouwwinterlezing

Op 23 april, 28 en 25 juni worden door Stichting Nobilis culturele fietstochten georganiseerd in de Achterhoek

Op 4 mei, 18 mei 8 juni en 22 juni worden workshops aangeboden voor kinderen in het centrum voor prentkunst.

Er verschijnt een speciale reisgids die door het hele land wordt verspreid. Daarnaast verschijnen er twee Nobilis folders van elk vier pagina's.

Ook de regionale kranten zullen door Nobilis benaderd worden. De contacten met de noordelijk pers zijn voortreffelijk.

Zaterdag 2 juli in Fochteloo Dag van de prentkunst

Van 10.30 – 16.00 uur Dag van de Prentkunst, waarbij ruim twintig kunstenaar hun werk tonen, demonstraties verzorgen, waarbij prentkunstorganisaties zich manifesteren. 21 marktkramen worden gehoord. Vorig jaar voor het eerst ook buiten: ruim 300 bezoekers. Het publiek kan ook de tentoonstelling van Jeanne Bieruma Oosting gaan bekijken in het centrum. Het dorps huis is afgehuurd, daar is ook werk tentoongesteld en daar worden twee lezingen verzorgd. Er verschijnt een speciale vier pagina's tellende folder in een oplage van 2.500 exemplaren. De kranten worden benaderd voor publiciteit. Er verschijnt een digitale nieuwsbrief die naar 400 abbonementhouders gaat. Ook de ruim 300 vrienden worden uitgenodigd.

Opening tentoonstelling Wijke van der Bij en Meint van der Velde op 10 juli 2022 in Emmen.

Pieter Jonker zal de tentoonstelling in de Grote Kerk in Emmen openen met prenten van Wijke van der Bij en schilderijen Meint van der Velde.

Tentoonstelling Tom Thijssse prentenmaker van 23 juli tot en met 21 augustus 2022 in Open Stal Oldeberkoop.

Een tentoonstelling met veertig kleurenhoutsnedes van Tom Thijssse uit Muiden. Hij schonk eerder al zijn complete prent-oeuvre aan Stichting Nobilis. Open Stal trekt jaarlijks zo'n 8.000 bezoekers. Vrijwilligers van Stichting Nobilis zullen elke dag van Open Stal present zijn, dat wil zeggen dertig dagen van 13.00 – 18.00 uur

Ter gelegenheid van zijn schenking en deze tentoonstelling verschijnt er bij de Stichting Nobilis het boek *Tom Thijssse prentenmaker* in een oplage van 500 exemplaren. Het boek is 225 x 225 mm en hard-cover. Het boek is het zesde deel in de Nobilis Reeks. Er verschijnt een speciale folder over tentoonstelling en boek.

Tentoonstelling Antje Veldstra Van veen tot wad van 27 augustus tot en met 25 september 2022 in het centrum voor prentkunst in Fochteloo.

Nieuw werk uit de periode 2019-2022 van Antje Veldstra uit Groningen. Naast kleurenhoutsnedes ook blokboeken. Bij de tentoonstelling verschijnt een publicatie: Nobilis cahier nummer 16. Het is een reeks die voortgaat. Oplage 1.000 exemplaren. Het is een samenwerking met het landelijke tijdschrift *Grafiekwereld*. Het cahier gaat 66 afbeeldingen tellen.

Uitgave themanummer Grafiekwereld Volksverhalen en prentkunst.

Pieter Jonker treedt op als gastredacteur van het septembernummer van Grafiekwereld jaargang 2022 en maakt daarbij volop gebruik van materiaal uit de Nobilis-collectie. Oplage: 500 exemplaren.

Tentoonstelling Herman Gordijn Groot in grafiek van 8 oktober tot en met 18 december 2022 in het centrum voor prentkunst in Fochteloo

In 2018 en daarna kwam een belangrijk deel van de ateliernalatenschap (op het terrein van de prentkunst) van de bekende kunstenaar Herman Gordijn (Amsterdam-Terschuur) als schenking naar de Stichting Nobilis. Nu dus een eerbetoon voor de kunstenaar en zijn partner, die de schenkingen mogelijk maakte.

Bij de tentoonstelling verschijnt een kloek boek (144 pagina's) geschreven door drs. Rob Smolders en drs. Peter Kooij. Naast beschouwingen over het prentwerk van Gordijn ook een complete bibliografie en lijst van tentoonstellingen. Het boek zal een hard cover worden met leeslint. Alle boeken en cahiers die in 2022 en begin 2023 verschijnen komen voort uit het project Nu of nooit, dat de gemeente Ooststellingwerf en de provincie Friesland en een aantal cultuurfondsen steunen.

15 oktober 2022 Dag van de kleine prentkunst

Een programma in Fochteloo om de aandacht voor de kleine prentkunst te vergroten. Naast lezingen ook een markt en een ruilbijeenkomst. In samenwerking met Exlibriswereld. Wordt gehouden in het centrum voor prentkunst en het Dorpshuis Et Legien.

Vriendendag

In november wordt de jaarlijkse Vriendendag georganiseerd. Op die dag wordt de nieuwe Vriendenprent gepresenteerd. Dit jaar is Manuel Kurpershoek uit Nijmegen de maker. Verder een lezing van Erik van Ommen uit Vries, die bekendheid geniet als vogelschilder, maar die ook prachtige etsen en houtsneden van vogels maakt. De datum ligt nog niet vast. Vrienden betalen minimaal 30,00 euro en krijgen jaarlijks een Nobilis cahier en een prent en uitnodigingen voor openingen en voor de vriendendag.

WERKPLAN 2023

Voor het jaar 2023 zijn er vier tentoonstellingen gepland en afgesproken, maar de data liggen nog niet vast. Het gaat om vier vrouwelijke kunstenaars. Drie genieten al langdurig landelijke en internationale bekendheid en een jong talent. Recent onderzoek wijst uit dat vrouwelijke kunstenaars aanmerkelijk minder verdienen dan mannelijke kunstenaars. Hoogste tijd dat Stichting Nobilis een bijdrage gaat leveren. De kunstenaars zijn

- Joanne Quispel, Amsterdam
- Gea Karhof Edam
- Wendelien Schönfeld, Amsterdam
- Claudia van de Leur, Overijssel

De bedoeling is dat de opening van elke tentoonstelling samenvalt met de verschijning van een nieuw nummer van het kwartaaltijdschrift Grafiekwereld. Het omslag aan voor- en achterzijde draagt een prent van de onderhavige kunstenaars en in het binnenwerk komt een interview van zes pagina's met uiteraard ook weer prenten en een nieuwe atelierfoto van onze fotograaf Sijtze Veldema. Over de eerste drie zijn al prachtige boeken verschenen, dus daar is geen noodzaak toe. Het principe is dat bij professionele kunstenaars er een courtage gevraagd wordt van 20% maar dat het direct weer uitgegeven wordt door prenten van de onderhavige kunstenaars te kopen.

Er ontstaat dus ruimte om veel aandacht te schenken aan de collectie-registratie omdat op dat punt een ernstige achterstand is opgelopen. Ook is er tijd nodig voor de bouwplannen, dus 2023 wordt niet een boekenjaar.

Dag van de Prentkunst

Eerst helft juli 2023 wordt wederom een Dag van de Prentkunst gehouden, die helemaal in het teken staat van 25 jaar Holt. Dat is een kunstenaarsorganisatie van ruim twintig kunstenaars die in de techniek van de hoogdruk werk. Naast de buitenmarkt met alleen de leden van Holt, binnen lezingen over de geschiedenis van Holt en een tentoonstellingen. Er verschijnt een Nobilis cahier over Holt. Over haar geschiedenis en over haar kunstenaars.

Vriendendag

Er is uiteraard ook weer een vriendendag. De Vriendenprent 2023 wordt gemaakt door Antje Veldstra uit Groningen, een kleurenhoutsnode. Daar wordt nu al reikhalzend naar uitgekeken.

Diverse activiteiten

Er zullen weer lezingen en workshops gegeven worden in 2023. De commissie die werkt aan een project voor jonge studenten en pas afgestudeerden van de kunstacademie gaat voort met haar werkzaamheden. Ook wordt gekeken naar verbindingen met studenten kunstgeschiedenis.